

Van de redactie

Galileo Galileï wordt wel beschouwd als de vader van de empirische wetenschap: het verwerven van kennis door een eindeloos herhaald proces van pomen, observeren en toetsen. Volgens sommigen is dit teveel eer voor de man die vanwege zijn opvattingen over de bewegingen van moeder aarde, in conflict kwam met de kerk. Hoe het ook zij, Galileï heeft een doorbraak geforceerd die het aanzien van de wetenschap volledig en definitief heeft veranderd. Zijn astronomische inzichten en andere verdiensten voor de natuurwetenschap zijn daarbij vergeleken slechts details. Galileï's grootste bijdrage aan de wetenschap ligt

verborgen in de plaats die hij, al dan niet bewust, de wetenschapper toebedeelde. Terwijl hij de mens z'n centrale positie in het heelal ontnam, gaf hij hem in ruil daarvoor een minstens zo machtige functie terug: die van waarnemer, ontdekker, uitvinder én draager van het vooruitgangsvirus. Galileï brak als een der eersten met het statische wetenschapsbegrip uit die tijd, waarin alle kennis geacht wordt voorradig te zijn, op enkele raadsels na, die wel nooit zullen worden opgelost. Daartegenover stelde Galileï de voorlopigheid die alle kennis per definitie als voornaamste eigenschap heeft. Wij worden hopeloos misleid door onze zintuigen. En daarom zullen wij tot in eeuwigheid bezig moeten blijven met het steeds opnieuw beproeven van al wat wij aan zekerheden en dogma's koesteren.

Dat hij vooral de geestelijkheid daarmee tegen zich in het harnas joeg, is in dat licht niet zo verwonderlijk. Anders dan de essentie van het werkwoord 'geloven' doet vermoeden, was de geestelijkheid hoedster van een instituut dat juist grossierde in dogma's en zekerheden. Zij zag haar handel ongaarne bedorven door de scepsis van een dissidente sterrekijker. Galileï's doorbraak heeft, achteraf beschouwd, twee tragisch te noemen consequenties gehad. In de eerste plaats besmette hij de wetenschap en haar beoefenaren met een schier onuitroeibaar geloof in de vooruitgang; een immer wijkende horizon, omdat hij tegelijkertijd het besef inbouwde dat volmaakte zekerheid als einddoel per definitie onbereikbaar is. En in de tweede plaats lijkt, mede door zijn toedoen, de wetenschap in

haar onstuitbare opmars het stuur van de samenleving inmiddels ruimschoots te hebben overgenomen van godsdienst, geloof en geestelijkheid. En dát is dan de wraak van Galileo Galileï.

Over het 'geloof in de wetenschap' en het 'zeker weten in het geloof', gaat het tweeluik dat de hoofdschotel vormt van dit nummer. De vooruitgang komt, zij het in bevroren toestand, aan bod in een nieuwe serie over musea die wetenschap en techniek in heden en verleden tot thema hebben.

GJP

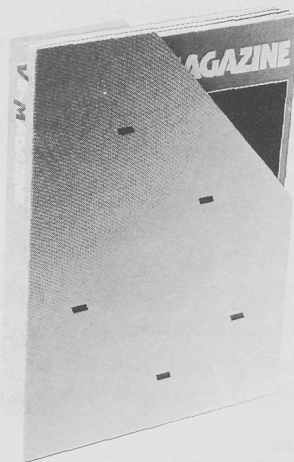
Wij een abonnee, ú een bewaarmap

Speciaal voor VU-Magazine zijn bewaarmappen vervaardigd waarin een hele jaargang van elf nummers kan worden opgeborgen – simpel, aantrekkelijk en overzichtelijk.

Nieuwe jaarabonnees ontvangen de bewaarmap gratis als welkomstgeschenk. Aanbrengers van een nieuwe jaarabonnee ontvangen deze als premie.

Uiteraard is deze aantrekkelijke bewaarmap ook tegen betaling verkrijgbaar. En omdat op de map geen jaartal is vermeld, kan deze voor verschillende jaargangen van VU-Magazine worden gebruikt. Het is dan ook mogelijk meerdere exemplaren tegelijk te bestellen; mét korting.

Voor één map betaalt u f 8.50, per twee f 15,-, inclusief verzendkosten.

Maak één van beide bedragen (of een veelvoud daarvan) over op gironummer 37 16 100 t.n.v. Maandblad VU-Magazine, Amsterdam, onder vermelding van 'bewaarmap', en u ontvangt binnen enkele weken de map(pen) franco thuis.